

(PLECS)

D'HISTÒRIA LOCAL

Plecs d'Història Local és una revista trimestral que publica articles originals de recerca i reflexió sobre història local i comarcal i en divulga la producció editorial i les activitats en l'àmbit territorial de les terres de parla catalana.

Directors: Ramon Arnabat (URV),
Josep Santesmases (CCEPC)
Producció: L'Avenç
Disseny original: Canseixanta
Tria de novetats: Pineda Vaquer,
Carles Barrull (IRMU)
Dipòsit legal: B. 47.520-76
ISSN 2339-6997

CONTINGUTS

EDITORIAL: Sociabilitats i ...

TEMES 1: Associacionisme...

TEMES 2: Associacionisme...

TEMES 3: Associacionisme...

PATRIMONI: Base de dades...

RESSENYES

TRIA DE NOVETATS

NOTICIARI

1

2

5

8

11

13

14

16

RAMON ARNABAT. URV-ISOCAC

SOCIABILITATS I ASSOCIACIONISME A LA CATALUNYA CIUTAT

Els estudis sobre sociabilitats i associacionisme han augmentat considerablement durant la darrera dècada, tant en l'àmbit local com les monografies sobre entitats concretes. Aquesta hauria de ser la situació «normal» als Països Catalans, on ambdós aspectes són imprescindibles per comprendre la història contemporània i han contribuït en gran mesura a la modernització social i a la consolidació d'una ciutadania activa.

En el desplegament i expansió de l'associacionisme català contemporani, iniciat a mitjan segle XIX, hi han fet un paper fonamental les ciutats mitjanes i les grans viles (a més de Barcelona, naturalment). N'hi ha prou de repassar com s'expandeixen ateneus, casinos, casals i centres arreu de la geografia catalana a partir de les capitals comarcals i d'altres ciutats mitjanes, que actuen com a nuclis de xarxes denses de sociabilitat. Aquesta és, a més, una característica prou diferencial respecte d'altres zones geogràfiques peninsulars.

En aquest número dels *Plecs* hem volgut fer un tastet de les sociabilitats i l'associacionisme contemporanis a partir dels casos de Lleida, Girona i Tortosa. Alhora, hem volgut ressenyar dues de les darreres aportacions sobre aquesta temàtica al nostre país: el llibre coordinat per Montserrat Duch, Ramon

Arnabat i Xavier Ferré, que abasta tot el Principat, i el de David Cao sobre la ciutat de Vic. Finalment, donem a conèixer la *Base de dades de l'associacionisme català contemporani* (BDACC) que està construint el grup de recerca ISOCAC de la URV.

L'article d'Agustí Agramunt sobre l'associacionisme vuitcentista a la ciutat de Tortosa en mostra la força i l'empenta, especialment en l'àmbit cultural i de l'esbarjo, amb la creació

de diverses entitats –sovint unes que neixen de les cendres de les altres– fins a configurar una mena de doble sociabilitat: conservadora i progressista. En el cas de Girona, estudiat per Rosa M. Gil, podem apreciar la densa xarxa associativa que es genera a la ciutat durant el primer terç del segle XX, amb entitats culturals, recreatives, polítiques, esportives..., que s'emmarquen en cultures polítiques diverses i mostren la vitalitat social de la ciutat. Finalment, Josep M. Pons analitza el cas de

Lleida durant el segle XX i la importància de l'entramat associatiu republicà en la configuració de la política de masses a la ciutat ilerdense.

Aquests *Plecs* són tan sols una capbussada en els cada cop més prolífics estudis històrics sobre sociabilitat i associacionisme a Catalunya, amb el desig d'estimular les recerques locals sobre aquest tema. ■

Assemblea a l'Ateneu Vilanoví l'any 1920. Arxiu: Biblioteca-Museu Víctor Balaguer de Vilanova i la Geltrú.

